

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.009.03.2017
P/17/048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/17/048 - Utrzymanie i eksploatacja sieci wodociągowych w miastach.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler

Paweł Rakowski – st. insp. k. p., upoważnienie do kontroli nr LRZ/115/2017 z dnia 4 sierpnia 2017 r.
Władysław Tabasz – doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/114/2017 z dnia 4 sierpnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli 1-4)

Jednostka
kontrolowana

Urząd Miejski w Dębicy (zwany dalej Urzędem).

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Mariusz Szewczyk, Burmistrz Miasta Dębica od 30 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie¹ ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zakresie utrzymania i eksploatacji sieci wodociągowej.

Ustalono, iż usługi w zakresie zaopatrywania mieszkańców miasta Dębica w wodę w okresie objętym kontrolą², świadczyła spółka Wodociągi Dębickie sp. z o.o. Spółka ta stanowi własność Gminy Miejskiej Dębica i dysponuje całością infrastruktury służącej realizacji zaopatrzenia w wodę.

Burmistrz Miasta Dębica był informowany, o jakości wody po przeprowadzeniu każdego planowanego badania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy (dalej *Inspektora Sanitarnego*), a informacja taka była również przekazywana mieszkańcom za pomocą strony internetowej Wodociągów Dębickich sp. z o.o., która była bezpośrednio powiązana ze stroną Urzędu.

Wodociągi Dębickie we właściwy sposób wywiązywały się z obowiązków informacyjnych wobec Burmistrza Miasta Dębica.

W mieście Dębica ponad 98% mieszkańców zaopatrywanych jest przez *Spółkę* w wodę, a ilość awarii oraz czas ich usuwania pozwalają na utrzymywanie dostawy wody bez długotrwałych przerw. Woda była właściwej jakości.

Spółka odpowiedzialna za dostarczanie wody wodociągowej, corocznie przedkładała wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie wodę. Urząd weryfikując wnioski nie występował o przedstawienie dokumentów i informacji zgodnych z treścią rozporządzenia w sprawie taryf, tj.: oddzielnego dokumentu oznaczonego jako „taryfa”, który zgodnie z wymaganiami § 19 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Lata 2015 – 2017 (I kwartał).

wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków³ (dalej r.t.w.r.).

Ponadto w kontroli ustalono, iż informacje, o jakości wody zamieszczane były jedynie na stronie internetowej Wodociągów Dębickich sp. z o.o., a informacji takiej nie zamieszczano na stronie Urzędu Miasta w Dębicy, czym naruszono przepis § 23 ust 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Zapewnienie powszechnego dostępu do sieci wodociągowej

1.1. Miasto Dębica, w zakresie zaopatrzenia w wodę, w okresie objętym kontrolą obsługiwane było przez przedsiębiorstwo Wodociągi Dębickie sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Wodociągi Dębickie sp. z o.o. funkcjonuje jako spółka prawa handlowego, na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 września 2001 r., pod numerem 0000044893.

Jednym udziałowcem spółki, posiadającym 87.496 udziałów, o wartości 43.748 tys. zł jest Gmina Miejska Dębica.

Zgodnie z zapisami w Krajowym Rejestrze Sądowym przedmiotem działalności firmy Wodociągi Dębickie sp. z o.o. jest:

- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody;
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków;
- zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne;
- roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych;
- wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych;
- działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne;
- wytwarzanie energii elektrycznej oraz handel energią elektryczną.

(dowód: akta kontroli str. 4-43)

1.2. Wodociągi Dębickie sp. z o.o. powstały na podstawie uchwały Zarządu Miasta w Dębicy, jako jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialności, w wyniku przekształcenia z dniem 1 lipca 1997 r. przedsiębiorstwa komunalnego pod nazwą Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Dębicy.

Wodociągi Dębickie sp. z o.o. (dalej Spółka lub Wodociągi Dębickie sp. z o.o.) dysponowały siecią wodociągową, która stanowiła w całości własność spółki, a ostatnie zmiany w majątku spółki miały miejsce w 2017 roku.

Miasto Dębica na mocy aktu notarialnego Repertorium A Numer 315/2017 z dnia 28 lutego 2017 r. wniosło aportem do spółki Wodociągi Dębickie sp. z o.o., majątek w postaci sieci wodociągowej przy ulicach Świętosławy i Mościckiego w Dębicy (z uwagi na trwałość projektu Budowa małej Obwodnicy Północnej od ul. Świętosława do ul. Sandomierskiej w Dębicy).

Na dzień zakończenia kontroli całość sieci i urządzeń wodociagowych użytkowanych przez Spółkę stanowiła jej własność.

Sieć wodociągowa składała się z: 1 stacji uzdatniania wody, 1 ujęcia brzegowo - nurtowego wody powierzchniowej z rzeki Wisłoka, 1 piaskownika, 1 lampy UV, 4 osadników wstępnych, 4 komór mieszaczy szybkich, 4 osadników pokoaugacyjnych, 4 komory flokulacji, 8 filtrów zwirowych otwartych, 1 zbiornika pośredniego, 1 desorbera, 1 chlorowni, 2 zbiorników kontaktowych, 1 studni zbiorczej, 1 zbiornika

³ Dz.U. z 2016, poz. 1301.

⁴ Dz.U. z 2015, poz. 1989

przeciwuderzeniowego, 11 pompowni; zbiorników do gromadzenia wody i wyrównywania ciśnienia w sieci, magistrali wodociągowych o łącznej długości 11,1 km oraz przewodów wodociągowych rozdzielczych, w tym na koniec 2014 r. – 135,8 km, na koniec 2015 r. – 138,6 km, na koniec 2016 r. – 141,5 km i w 2017 roku – 143,8 km. W ewidencji środków trwałych Miasta Dębica nie odnotowano żadnego środka trwałego w postaci sieci wodociągowej.

(dowód: akta kontroli str. 44-55, 298-299)

1.3. Wniosek w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę został przez *Wodociągi Dębickie sp. z o.o.* złożony w dniu 12 lipca 2002 roku, a Spółka uzyskała zezwolenie na prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w dniu 30 sierpnia 2002 roku.

Zezwolenie to zostało udzielone na czas nieokreślony.

Zezwolenie udzielone Wodociągom Dębickim spełniało wymagania określone w art. 18 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁵ (dalej uzzw).

(dowód: akta kontroli str. 56-66)

1.4. Przedsiębiorstwo *Wodociągi Dębickie* uzyskało zezwolenie wodnoprawne od Starosty Dębickiego, na pobór wód powierzchniowych z rzeki *Wisłoki* dla potrzeb wodociągu miejskiego w Dębicy za pomocą ujęcia brzegowego w dniu 11 lutego 2008 r., a termin jego ważności został ustalony do dnia 31 grudnia 2027 r.

W pozwoleniu tym określono ilość ujmowanej wody na:

- $Q_{\max.dob.} = 15050,0$ [m³/d],

- $Q_{\max.godz.} = 649,6$ [m³/h],

- $Q_{\max.sek.} = 180,0$ [l/s],

pod warunkiem zachowania w przekroju ujęcia wody przepływu nienaruszalnego wynoszącego:

-w okresie grudzień – luty: 2,10 [m³/s]

-w okresie marzec – kwiecień: 15,10 [m³/s]

-w okresie maj – czerwiec: 9,32 [m³/s]

-w okresie lipiec – sierpień: 7,15 [m³/s]

-w okresie wrzesień - listopad: 6,42 [m³/s].

(dowód: akta kontroli str. 67-75)

1.5. W myśl postanowień *Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Dębicy*, sprawy związane z zaopatrzeniem miasta w wodę zostały przypisane do zadań *Wydziału Infrastruktury Miejskiej*.

W Wydziale tym zatrudnionych było łącznie 12 osób.

Zadania z tego zakresu zostały przydzielone jednemu pracownikowi (posiadał on wyższe wykształcenie), do którego obowiązków należał m.in. nadzór nad bieżącym utrzymaniem urządzeń gospodarki wodnej oraz prowadzenie spraw związanych ze zmianą stosunków wodnych i ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

W *Regulaminie organizacyjnym* brak było innych zapisów, w tym dotyczących współpracy i nadzoru nad Spółką *Wodociągi Dębickie sp. z o.o.*, odpowiadającą za dostarczanie Miastu Dębica wody.

W strukturze organizacyjnej *Wydziału Infrastruktury Miejskiej* nie wyodrębniono komórek, czy wieloosobowych stanowisk, których nazwa lub zakres spraw/obowiązków wskazywał by na przypisaną odpowiedzialność za dostarczanie wody.

⁵ Dz.U. z 2017, poz. 328 j.t.

(dowód: akta kontroli str. 76-116, 430)

Według wyjaśnień Burmistrza Miasta Dębica, nadzór nad bieżącą działalnością Spółki realizowany był na podstawie zapisów art. 382 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁶ poprzez radę nadzorczą, która jest powoływana przez Burmistrza Miasta Dębica, a jej kompetencje obejmują również kontrolę zgodności działalności Spółki z udzielonym zezwoleniem, jak również Rada otrzymuje sprawozdania z działalności Spółki, a ponadto sprawozdania finansowe spółki badane były przez uprawnione do tego podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 266-284)

1.6. Miasto Dębica liczyło:

-na koniec 2015 - 45,9 tys. mieszkańców, z czego z sieci wodociągowej korzystało 44,7 tys. mieszkańców (97,5%),

-na koniec 2016 roku – 45,6 tys. mieszkańców, z czego 44,7 tys. korzystało z sieci wodociągowej (98,1%),

-na koniec pierwszego kwartału 2017 r. – 45,4 tys. mieszkańców, z czego 44,6 tys. korzystało z sieci wodociągowej (98,2%).

(dowód: akta kontroli str. 174)

1.7. Wodociągi Dębickie w latach 2015-2017 (odpowiednio na koniec poszczególnych okresów) posiadały łączną liczbę zawartych umów:

- 2015 rok - 6.684,

- 2016 rok - 6.785,

- 2017 rok (koniec I kwartału) - 6.818.

Umowy te zawierane były z właścicielami nieruchomości, nie zawierano natomiast umów indywidualnie z właścicielami lokali w budynkach wielolokalowych.

(dowód: akta kontroli str. 407)

1.8. W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dębica*, stanowiącym załącznik do Uchwały Nr XXVI/280/2016 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 14 listopada 2016 r., założono budowę i rozbudowę sieci wodociągowej w czterech strefach, gdzie przewidywany był rozwój zabudowy mieszkaniowej oraz przemysłowej (Budzisz, Kawęczyn, Wolica-Kępa oraz Świętosława).

Ponadto w dokumencie tym założono, iż docelowo zaopatrzenie Miasta Dębica w wodę będzie się odbywać z dwóch źródeł: z istniejącego ujęcia nurtowo – brzegowego na rzece Wisłoce oraz dodatkowo z ujęcia wód wglębnych.

(dowód: akta kontroli str. 246-257)

Na terenie Gminy Miejskiej Dębica obowiązywało łącznie 21 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany te zawierały zapisy dotyczące zaopatrzenia w wodę z istniejącej sieci wodociągowej, a także budowy nowych urządzeń wodociągowych.

(dowód: akta kontroli str. 341-398)

Opracowany przez Spółkę *Plan rozwoju i modernizacji urządzeń rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* był zgodny ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dębica* oraz ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 148-151)

⁶ Dz.U. z 2016, poz. 1578 ze zm.

1.9. Według informacji uzyskanej od Burmistrza Miasta Dębica, celem zwiększenia liczby użytkowników korzystających z zaopatrzenia w wodę przez Wodociągi Dębickie, Burmistrz Miasta Dębica przekazywał pisma i prośby mieszkańców o rozbudowę sieci na terenach, na których powstają nowe osiedla mieszkaniowe, zatwierdzał coroczne plany inwestycyjne spółki oraz uzgadniał przygotowane przez spółkę wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki, a także weryfikował realizację tych działań przy ocenie sprawozdania z działalności zarządu Spółki Wodociągi Dębickie.
(dowód: akta kontroli str. 216)

1.10. Projekt *Wieloletniego planu rozwoju urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* został przedstawiony Burmistrzowi Miasta Dębica w dniu 28 lipca 2014 r. Po sprawdzeniu jego zgodności z przepisami art. 21 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tj. w zakresie jego zgodności z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w dniu 5 września 2014 r. Rada Miejska w Dębicy podjęła uchwałę nr XLV/532/14 w sprawie zmiany *Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu spółki* na lata 2015 – 2019. Plan ten w okresie objętym kontrolą był dwukrotnie aktualizowany, a jego projekt wpłynął do Urzędu odpowiednio w dniach 15 grudnia 2015 r. oraz 18 stycznia 2017 r.

Uchwały w sprawie zmian w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych* zostały podjęte w dniach 30 grudnia 2015 r. (Plan na lata 2016 – 2022) oraz 13 lutego 2017 r. (Plan na lata 2017 – 2022).

Zmiany w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych* związane były z planami realizacji inwestycji ze środków unijnych. *Wieloletni plan rozwoju urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* był zgodny z kierunkami rozwoju określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zaopatrzenia w wodę. Projekty *Wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych* wpływały do Urzędu odpowiednio w terminach: 28 lipca 2014 r., 15 grudnia 2015 r. oraz 23 stycznia 2017 r. W kwestii weryfikacji zapisów projektu *Wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych* Burmistrz wyjaśnił, iż *brak jest tzw. śladów rewizyjnych, tj. informacji kto, kiedy weryfikował poszczególne elementy planów bowiem brak jest takiego obowiązku, a w Urzędzie każdy weryfikuje plany według swoich kompetencji i obowiązków.*

(dowód: akta kontroli str. 117-158, 300-340, 474-476, 549)

1.11. Według informacji uzyskanej od Burmistrza Dębicy, Burmistrz był na bieżąco informowany przez Wodociągi Dębickie o pracach nad *Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych*, a Spółka sama dokonywała konfrontacji projektów planów z Radą Miejską w Dębicy, a także naczelnikami poszczególnych wydziałów w Urzędzie Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 258, 300-340)

Przebieg procesu tworzenia *Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* przedstawiał się następująco:

- w dniu 28 lipca 2014 r. Spółka przedstawiła Burmistrzowi projekt *Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych*

będących w posiadaniu Spółki na lata 2015-2019, z prośbą o jego sprawdzenie pod kątem zgodności z przepisami prawa,

- w dniu 5 września 2014 r. Rada Miejska w Dębicy podjęła uchwałę Nr XLV/532/14, na mocy której przyjęła ww. Wieloletni plan,

- Spółka w dniu 15 grudnia 2015 r. przedstawiła Burmistrzowi zaktualizowany *Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych* będących w posiadaniu Spółki na lata 2016-2022, motywując jego zmianę uwarunkowaniami inwestycyjnymi oraz chęcią realizacji projektów przy wsparciu funduszy europejskich.

- w dniu 30 grudnia 2015 r. Rada Miejska w Dębicy, uchwałą Nr XIV/144/2015 przyjęła *Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych* będących w posiadaniu Spółki na lata 2016-2022.

- w dniu 18 stycznia 2017 r. Spółka przedstawiła Burmistrzowi zaktualizowany projekt *Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2017-2022*, który został w dniu 13 lutego 2017 r. przyjęty uchwałą Nr XXIX/300/2017.

Plan ten w kształcie przyjętym w lutym 2017 r. obowiązywał w trakcie trwania kontroli.

1.12. *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urzędzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* przyjęty uchwałą z dnia 5 września 2014 r. zakładał realizację zadań na ogólną kwotę 26.492 tys. zł, w tym m.in. rozwój i modernizację następujących urzędzeń:

- stacji uzdatniania wody za kwotę 4.490 tys. zł,
- oczyszczalni ścieków za kwotę 3.050 tys. zł,
- sieci wodociągowej magistralnej za kwotę 4.500 tys. zł,
- sieci kanalizacyjnej z przyłączami za kwotę 2.655 tys. zł
- kolektorów kanalizacyjnych – za kwotę 3.000 tys. zł.

Plan na lata 2016 – 2022 zakładał wydatki na poziomie 19.141 tys. zł, w tym na ww. zadania:

- stacja uzdatniania wody za kwotę 1.760 tys. zł,
- oczyszczalnia ścieków za kwotę 2.200 tys. zł,
- sieci wodociągowej magistralnej za kwotę 1.000 tys. zł,
- sieci kanalizacyjnej z przyłączami za kwotę 2.754 tys. zł
- kolektorów kanalizacyjnych – za kwotę 2.010 tys. zł.

Plan na lata 2017 – 2022 zakładał wydatki ogółem na kwotę 23.577 tys. zł, w tym na poszczególne zadania na następującym poziomie:

- stacja uzdatniania wody za kwotę 1.270 tys. zł,
- oczyszczalnia ścieków za kwotę 1.370 tys. zł,
- sieci wodociągowej magistralnej za kwotę 3.600 tys. zł,
- sieci kanalizacyjnej z przyłączami za kwotę 2.920 tys. zł
- kolektorów kanalizacyjnych – za kwotę 500 tys. zł.

Jako źródła finansowania zakładanych do realizacji zadań przyjęto: dotacje, środki własne oraz pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz kredytów.

(dowód: akta kontroli str. 117-158)

Rzeczywista realizacja założonych zadań w okresie objętym kontrolą przedstawiała się następująco:

- rozpoczęto realizację zadania pn. rozwój i modernizacja stacji uzdatniania wody,

- rozpoczęto realizację zadania pn. rozwój i modernizacja sieci wodociągowej magistralnej,
 - rozpoczęto realizację zadania pn. rozwój i modernizacja sieci wodociągowej rozdzielczej,
 - rozpoczęto realizację zadania pn. modernizacja przyłączy wodociągowych,
 - rozpoczęto realizację zadania pn. modernizacja systemu hydroforni,
 - rozpoczęto realizację zadania pn. budowa magistrali wodociągowej od ul. Krakowskiej do ul. Wielopolskiej.
- Rzeczywiste wydatki na realizację zadań objętych *Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* w poszczególnych latach przedstawiały się następująco:
- rok 2015 – 1.653 tys. zł,
 - rok 2016 – 1.332 tys. zł,
 - rok 2017 – 53 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 169-173, 400-402)

1.13. Poprzednio obowiązujący Regulamin dostarczania wody został uchwalony w dniu 2 marca 2006 r., a aktualnie obowiązujący *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miasta Dębica*, o którym mowa w art. 19 uzzw został przyjęty uchwałą Nr XXV/246/2016 z dnia 14 października 2016 r. Uchwała nr XXV/246/2016 z dnia 14 października 2016 r. w sprawie regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miasta Dębica opublikowana została w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z 26.10.2016 r. Regulamin zawierał elementy określone w art. 19 ust. 2 uzzw.

(dowód: akta kontroli str. 159-168)

1.14. Według wyjaśnień Burmistrza sprawował on *kontrolę nad działalnością przedsiębiorstwa Wodociągi Dębickie sp. z o.o. za pośrednictwem organu kontrolnego spółki, tj. rady nadzorczej, która otrzymuje m.in. comiesięczne sprawozdania spółki z działalności, a także jako zgromadzenie wspólników zatwierdza sprawozdania finansowe spółki.* Urząd nie prowadził kontroli działalności Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 472)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie powszechnego dostępu do sieci wodociągowej.

Niezawodność dostarczania wody

2.1. Struktura wiekowo – materiałowa sieci eksploatowanej przez Wodociągi Dębickie przedstawiała się następująco:

- rury stalowe - 7,7 km i wiek 21-30 lat; 0,7 km i wiek 31-40; 8 km i wiek 41-50,
- rury z żeliwa szarego - 47 km i wiek 41-50; 15 km i wiek 51-60,
- rury z żeliwa sferoidalnego - nie występowały,
- rury z PE - 31,2 km i wiek do 20 lat,
- rury PCV – 29 km i wiek do 20 lat; 3 km i wiek 21-30,
- inne (azbestowo-cementowe) – 7 km i wiek 41-50.

(dowód: akta kontroli str. 175-176)

2.2. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły sytuacje o których mowa w art. 61 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*⁷.

Według wyjaśnień Burmistrza, *Wodociągi Dębickie sp. z o.o.* prowadziły kontrole stanu sieci wodociągowej – hydroforni w zakresie określonym w art. 62 ust. 1 i 2 ustawy *Prawo budowlane*, a pozostałe podziemne elementy systemu wodociągowego poddawane były kontroli bieżącej ich stanu technicznego przy uwzględnieniu ich dostępności.

Według wyjaśnień Pana Burmistrza *informacja zarówno o kontrolach, jak i stratach wody jest w posiadaniu Urzędu z uwagi na fakt, iż Rada Nadzorcza w ramach swoich kompetencji nadzoruje wszelkie obszary działalności Spółki, w tym otrzymuje comiesięczne sprawozdania z działalności, a także podejmuje działania kontrolne z własnej inicjatywy. W projekcie optymalizacji kosztów Spółki, który został przedstawiony Radzie Nadzorczej przez zarząd Spółki w 2016 roku wykazano szczegółowe obliczenia dot. strat wody, a Burmistrz jako Zgromadzenie Wspólników zatwierdza sprawozdania finansowe spółki oraz sprawozdania z działalności zarządu, gdzie opisane są najważniejsze działania dot. Spółki i ich zgodność z prawem.*

(dowód: akta kontroli str. 177-199, 549)

2.3. Monitoring sieci stanowił element bieżącej działalności Spółki. *Wodociągi Dębickie* prowadziły monitoring stacji uzdatniania wody (ul. Kwiatkowskiego), zbiorników końcowych (ul. Wielopolska) i hydroforni.

W latach 2015 – 2017 (I kwartał) Spółka dokonywała pomiaru ciśnienia wody przy ujęciu wody, zbiornikach końcowych oraz hydroforniach (łącznie w 12 punktach, w tym w 11 punktach monitoring był ciągły).

Pomiar natężenia przepływu wody był stale prowadzony w jednym punkcie – przy ujęciu wody, natomiast Spółka nie prowadziła pomiarów szczelności przewodów.

(dowód: akta kontroli str. 200, 399)

2.4. *Wodociągi Dębickie* informowały Burmistrza na temat strat wody. Straty w poszczególnych latach wynosiły:

- w 2014 roku - 142,287 m³ (5,58%),
- w 2015 roku - 204,308 m³ (7,88%),
- w 2016 roku - 107,443 m³ (4,15%),
- w 2017 roku - 38,864 m³ (6,07%).

(dowód: akta kontroli str. 225-226, 473-548)

2.5. *Wodociągi Dębickie* realizowały powierzone zadania w zakresie zaopatrzenia w wodę we własnym zakresie, zgodnie z posiadanymi środkami. Natomiast celem wsparcia działalności Spółki, Burmistrz w okresie objętym kontrolą przekazał w formie aportu, majątek w postaci m.in.: kanalizacji sanitarnej, rurociągów, studni rewizyjnych, hydrantów, zasuw, przepompowni, przyłącza z rur pcv, sieci wodociągowej pcv i pe, przyłącza wodociągowego i kanalizacji sanitarnej wraz z ich dokumentacją.

(dowód: akta kontroli str. 49-55, 217)

2.6. Burmistrz był informowany przez *Wodociągi Dębickie* o awariach, które występowały na sieci wodociągowej. Informacje te przekazywane były w formie rocznych informacji o występujących awariach (warunek zawarty w pkt IV *Zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę*). Ogółem w 2015 roku było 41 awarii sieci wodociągowej, w 2016 roku – 58

⁷ Dz.U. z 2017, poz. 1332 j.t.

awarii i w 2017 roku (I kw.) – 9 awarii. Przyczyną awarii sieci wodociągowej były uszkodzenia mechaniczne sieci przy realizacji innych prac, wiek sieci, wady materiałowe i korozja.

(dowód: akta kontroli str. 218-221)

2.7. W latach 2015 – 2017 nie wystąpiły sytuacje powodujące znaczne pogorszenie jakości wody, tj. awarie systemu uzdatniania, powódź itp. W wodzie podawanej do sieci nie wystąpiły przekroczenia parametrów jakości wody, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁸ (dalej rjws).

Wszystkie awarie na sieci wodociągowej, które wystąpiły w okresie objętym kontrolą były krótkotrwałe, a czas ich usunięcia nie przekraczał kilku godzin.

W przypadku awarii o większym zakresie oddziaływania, zawiadamiany był Burmistrz telefonicznie.

Informacje o awariach zamieszczane były każdorazowo na stronie internetowej Wodociągów Dębickich, która jest powiązana ze stroną internetową Urzędu Miasta. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiło zdarzenie, o którym mowa w par 5 i 7 rjws.

(dowód: akta kontroli str. 222, 444)

2.8. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków długotrwałych przerw w dostawie wody.

(dowód: akta kontroli str. 201)

2.9. W latach 2015 – 2017 występowały krótkotrwałe przerwy w dostawie wody, które spowodowane były innymi czynnikami niż awarie sieci wodociągowej. Braki w dostawach wody wynikały z awarii sieci elektrycznej zewnętrznego operatora.

(dowód: akta kontroli str. 202)

2.10., 2.11. Zadania z zakresu zmniejszenia awaryjności sieci wodociągowej realizowane były samodzielnie przez Spółkę z własnych środków.

Współpraca Burmistrza ze Spółką polegała na uzgadnianiu i zatwierdzaniu przez Urząd rocznych planów finansowych Spółki oraz *Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych*, które uwzględniały działania remontowe i modernizacyjne, mające na celu poprawę stanu sieci wodociągowej. Każdorazowo omawiano priorytety na planowany okres, a gdy Miasto realizowało swoje inwestycje drogowe, fakt ten był zgłaszany Spółce i wówczas podejmowano decyzje w sprawie ewentualnych remontów sieci wodociągowych.

(dowód: akta kontroli str. 285-286)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w zakresie niezawodności dostarczania wody.

Badanie jakości wody

3.1. Burmistrz dysponował informacjami o jakości wody w sieci wodociągowej na podstawie decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy, a ponadto Spółka przesyłała do Urzędu informacje o ustalonych *Harmonogramach*

⁸ Dz.U. z 2015, poz. 1989.

pobory próbek wody uzdatnionej do badań, a wyniki tych badań zamieszczane były na stronie internetowej Spółki.

Zgodnie z udzielonym Zezwoleniem na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, Spółka zobowiązana była do prowadzenia systematycznej kontroli jakości wody, a także przedkładania informacji o jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Spółka uzgadniała z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Dębicy (PPIS) harmonogramy pobierania wody uzdatnionej. Stałe punkty czerpalne służące do pobierania próbek wody do badań oraz ich częstotliwość na poszczególne lata objęte kontrolą zostały uzgodnione w następujących terminach: na rok 2015 w dniu 31.10.2014 r.; na 2016 rok – w dniu 28.10.2015 r. oraz na 2017 rok – w dniu 1.12.2016 r.

Wyznaczone, w uzgodnieniu z Inspektorem Sanitarnym, plany pobierania wody były uzgadniane w trybie § 5 pkt. 4 i pkt. 5 rozporządzenia rjws.

Wyznaczono następujące punkty poboru wody do badań oraz uzgodniono przy tym następującą częstotliwość pobierania próbek wody do badań z tych punktów:

rok 2015:

- ul. Kwiatkowskiego - 5 razy (woda podawana do sieci) i woda w sieci wodociągowej:
- prywatny budynek - 3 razy
- oczyszczalnia ścieków ul. Kosynierów 35 – 4 razy
- stacja paliw – 3 razy
- hydrofornia – zbiorniki końcowe - ul. Wielopolska – 3 razy
- myjnia samochodowa – 2 razy
- ul. Łukasiewicza - 3 razy
- ul. Świętosława – 2 razy
- hydrofornia ul. Gajowa – 4 razy

rok 2016:

- ul. Kwiatkowskiego – 5 razy (woda podawana do sieci) i woda w sieci wodociągowej:
- prywatny budynek 38 - 3 razy
- oczyszczalnia ścieków ul. Kosynierów 35 – 3 razy
- stacja paliw – 3 razy
- hydrofornia – zbiorniki końcowe - 3 razy
- stacja paliw – 3 razy
- ul. Łukasiewicza -3 razy
- ul. Świętosława – 2 razy
- hydrofornia – 3 razy

Rok 2017:

- ul. Kwiatkowskiego - 3 razy (woda podawana do sieci) i woda w sieci wodociągowej:
- prywatny budynek - 3 razy
- oczyszczalnia ścieków ul. Kosynierów 35 – 3 razy
- Państwowa Straż Pożarna - 3 razy
- hydrofornia – zbiorniki końcowe - ul. Wielopolska – 3 razy
- stacja paliw – 3 razy
- ul. Łukasiewicza - 3 razy
- ul. Świętosława – 2 razy
- hydrofornia ul. Gajowa – 3 razy.

(dowód: akta kontroli str. 60-65, 227-244, 287-294, 403-404)

3.2. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły okoliczności mogące spowodować pogorszenie jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 295-297)

3.3., 3.4. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków przekroczenia parametrów wody. Wszystkie badania przeprowadzone przez Inspekcję Sanitarną wykazały, iż woda dostarczana przez Wodociągi Dębickie jest właściwej jakości.

(dowód: akta kontroli str. 227-244)

3.5., 3.6. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy w okresie objętym kontrolą wydał łącznie w 2015 i 2016 roku po 6 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 204, 227-244)

3.7. W latach 2015 – 2017 (I kwartał) PPIS nie wydawał decyzji o przydatność wody do spożycia na warunkach przyznanego odstępstwa, o braku przydatności wody do spożycia lub dotyczących warunkowej przydatności wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 204, 227-244)

3.8. Burmistrz otrzymywał oceny jakości wody od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy w następujących terminach:

- 2015 rok (5 luty, 7 maj, 19 czerwiec, 10 sierpień, 16 październik, 16 grudzień),
- 2016 rok (4 luty, 24 luty, 21 kwiecień, 27 lipiec, 6 październik, 22 grudzień).

Przekazywane przez PPIS decyzje, w każdym przypadku stwierdzały przydatność wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 204-206, 227-244)

3.9. Informacje dotyczące jakości wody przekazywane były konsumentom za pomocą strony internetowej Spółki, która była bezpośrednio połączona ze stroną Urzędu. W okresie objętym kontrolą opublikowano łącznie 12 informacji o przydatności wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 207, 549)

3.10., 3.11. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 208)

3.12. W imieniu Miasta zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę realizowało przedsiębiorstwo Wodociągi Dębickie sp. z o.o. Spółka zwracała uwagę Burmistrza m.in. na:

- konieczność modernizacji sieci wodociągowych,
- problemy z pozyskiwaniem środków unijnych ze względu na skomplikowane procedury,
- potrzebę modernizacji i rozbudowy stacji uzdatniania wody oraz rozbudowy sieci na terenach niezurbanizowanych,
- niebezpieczeństwa związane z nowymi regulacjami w *Prawie wodnym*.

(dowód: akta kontroli str. 209)

3.13. Celem poprawy jakości ujmowanej wody, na mocy rozporządzenia Dyrektora Generalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, ustanowione zostały strefy ochronne dla ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Wisłoki.

(dowód: akta kontroli str. 224)

Ponadto Spółka dokonała wymiany szaf sterowniczych na filtrach żwirowych, montażu przetwornicy częstotliwości zasilania pompy wody surowej, montażu

dwóch pomp wody płuczającej filtry wraz z przetwornicą częstotliwości oraz montażu przetwornicy częstotliwości zasilającą pompę płuczną.

(dowód: akta kontroli str. 400-402, 405-406)

3.14. Działania w zakresie poprawy efektywności procesu uzdatniania wody w całości leżały w gestii przedsiębiorstwa Wodociągi Dębickie, które od początku swego istnienia prowadziło działania modernizacyjne, mające na celu poprawę procesu uzdatniania wody.

W okresie objętym kontrolą m.in. zakupiono przetwornicę częstotliwości zasilania pompy wody surowej oraz zasilającą pompę płuczną, zakupiono i zamontowano dwie pompy wody płuczającej filtry wraz z przetwornicą częstotliwości, dokonano wymiany szaf sterowniczych na filtrach żwirowych.

(dowód: akta kontroli str. 405-406)

Spółka, celem poprawy jakości wody, stosowała środki chemiczne.

(dowód: akta kontroli str. 224)

Całość środków finansowych na realizację zadań z zakresu zaopatrzenia w wodę mieszkańców Miasta Dębica pochodziła ze środków własnych Spółki oraz zewnętrznych źródeł finansowania. Urząd Miasta w Dębicy nie przekazywał spółce środków na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 210-212)

3.15. Do Urzędu nie wpływały w okresie objętym kontrolą skargi dotyczące jakości wody wodociągowej dostarczanej przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str. 223)

3.16. Zadania z zakresu działań mających na celu zmniejszenia zużycia wody oraz jej racjonalnego wykorzystania, zostały zlecone Spółce Wodociągi Dębickie, a Spółka w czerwcu 2015 r. oraz w maju 2016 r. zorganizowała spotkania na stacji uzdatniania wody z zarządcami nieruchomości, zarządcami wspólnot mieszkaniowych oraz zainteresowanymi osobami indywidualnymi zamieszkującymi w budynkach wielolokalowych, szkolenie mające na celu zachowanie i poprawę dbałości o instalację wodociągową w końcowych punktach czerpalnych, a także prawidłowe rozliczenie zużytej wody czy zmniejszanie strat u odbiorców indywidualnych poprzez prawidłowe rozliczanie. Szkolenia prowadzili pracownicy Spółki, a także przedstawiciele producenta wodomierzy.

Informacje na temat dbałości o właściwą eksploatację urządzeń wodociagowych stanowiły element polityki informacyjnej Spółki i były tematem publikacji zamieszczanych na ich stronie internetowej.

(dowód: akta kontroli str. 245)

3.17. W ramach działań związanych z ochroną infrastruktury wodociągowej zaliczanej do krytycznej, opracowano *Dokumentację funkcjonowania urządzeń zaopatrzenia w wodę Wodociągów Dębickich sp. z o.o. w warunkach specjalnych – Plan ochrony infrastruktury krytycznej*. Wskazany plan ochrony infrastruktury krytycznej określał m.in.: charakterystykę zagrożeń oraz ocen ryzyka ich wystąpienia (powódzie, wichury, huragany, śnieżyce, susze, pożar, trzęsienia ziemi itd.); opis możliwych do wykorzystania zasobów w celu ochrony infrastruktury krytycznej; różne scenariusze działań w sytuacjach zagrożenia lub zakłóceń funkcjonowania obiektów infrastruktury krytycznej; warianty odtworzenia infrastruktury krytycznej; zasady współpracy różnych organów.

W związku z decyzją Wojewody Podkarpackiego Nr 17/01 z 7 listopada 2001 r. oraz Nr 7/2013 z dnia 30 września 2013 r., Wodociągi Dębickie w sposób ciągły

realizowały zadania z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej - zgodnie z *Planem Ochrony Ujęcia Brzegowego wraz ze Stacją Uzdatniania Wody*, zatwierdzonym przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Rzeszowie.

Plan ten zawierał m.in.:

- instrukcję postępowania pracowników ujęcia brzegowego na wypadek kradzieży, włamania, aktu wandalizmu, a także pożaru, powodzi lub awarii (w tym powodującej zagrożenie dla środowiska naturalnego),
- instrukcję postępowania pracowników w szczególnych sytuacjach takich jak napad czy też groźba zdetonowania ładunku wybuchowego, otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia,
- instrukcję kontroli ruchu osobowego i towarowego,
- instrukcję działania grup interwencyjnych.

Opracowano również *Plan zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych na terenie miasta Dębica (obrona cywilna)*. Dokument ten został uzgodniony z Koordynatorem Wojewódzkiego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Dębicy. Plan ten zawiera takie elementy jak: zapotrzebowanie na wodę w warunkach normalnych oraz w okresie ograniczonych dostaw, zestawienie publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę i ich charakterystykę techniczną, dane dotyczące zapewnienia warunków ochrony pracowników i urządzeń technicznych, opis organizacji systemu łączności w sytuacji skażenia wodociągu, bilans materiałów i sprzętu technicznego z określeniem czasu ich kompletowania oraz sposobu i miejsca magazynowania, opis czynności do wykonania w przypadku wystąpienia skażenia.

W Urzędzie powołano komórkę właściwą ds. zarządzania kryzysowego, a ponadto opracowano *Plan zarządzania kryzysowego*.

(dowód: akta kontroli str. 213-215, 259-265)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Burmistrz Dębicy wbrew przepisom art. 12 ust. 5 uzwz oraz § 23 ust. 1 pkt 2 rjws, nie informował konsumentów, o jakości wody za pomocą strony internetowej Urzędu, a informacje te przekazywane były poprzez stronę internetową Spółki.

W wyjaśnieniu na powyższą okoliczność Burmistrz podał, iż *informacje o jakości wody w mieście Dębica przekazywane są za pomocą strony internetowej Wodociągów Dębickich, która jest bezpośrednio powiązana ze stroną Urzędu, link do strony Wodociągów znajduje się na stronie internetowej Urzędu, a ponadto stroną umów z mieszkańcami są Wodociągi i w związku z tym mieszkańcy na stronie Wodociągów poszukują informacji, a ustawa czy też rozporządzenie nie wskazują wprost, iż ma być to strona urzędu, a jedynie mówią o tym, iż Burmistrz zobowiązany jest do informowania o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przepis sformułowany jest bardzo lakonicznie, nie precyzyjnie, jakiej informacji w zakresie jakości wody dotyczy, do kogo ma zostać skierowana i w jaki sposób obowiązek powinien zostać przez ten organ zrealizowany. Wydaje się, choć nie wynika to wprost z treści przepisów, że kwestia te zostały doprecyzowane w rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przepis § 20 stanowi, iż informacje o jakości wody kierowane są do konsumentów zgodnie z przepisami o dostępie do informacji publicznej. Natomiast § 23 wskazuje, iż konsumenci wody są informowani, o jakości wody za pomocą strony internetowej urzędu gminy oraz stronie podmiotu, a więc dyspozycja ta jest poprzez powiązanie stron internetowych wypełniona.*

(dowód: akta kontroli str. 549)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność w zakresie badania jakości wody.

Opis stanu
faktycznego

Prawidłowość ustalania cen za wodę

4.1. W kolejnych latach objętych kontrolą NIK, Burmistrz otrzymywał od Spółki wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie wodę.

Wniosek o przedłużenie czasu obowiązywania dotychczasowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2015-31.03.2016 Spółka złożyła w dniu 16.01.2015 r. Do wniosku dołączono wymagane przepisami załączniki, tj. informacje dotyczące zakresu świadczonych usług oraz warunków ekonomicznych uzasadniających przedłużenie obowiązywania dotychczasowych taryf (zgodnie z art. 24 ust. 9b i 9c uzzw). We wniosku o przedłużenie okresu obowiązywania taryf Spółka powołała się na przeprowadzone analizy warunków ekonomicznych funkcjonowania przedsiębiorstwa jako podstawy uzasadniające spełnienie wymogów ustawowych. W materiałach dostarczonych przez Spółkę znajdowały się materiały analityczne będące potwierdzeniem przeprowadzenia wyżej wymienionych czynności (arkusz kalkulacyjny „Wniosek – taryfy 2015 jednoczłonowe” - ostatnia modyfikacja z dnia 19.01.2015 r.).

Wniosek o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2016-31.03.2017 Spółka złożyła w dniu 19.01.2016 r., tj. z zachowaniem ustawowego wymogu 70 dni przed wejściem taryf w życie (zgodnie z art. 24 ust. 2 uzzw).

Wniosek o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2017-31.03.2018 został złożony w dniu 16.01.2017 r., tj. z zachowaniem ustawowego wymogu 70 dni przed wejściem taryf w życie (zgodnie z art. 24 ust. 2 uzzw).

W pliku dokumentów do wniosków przedłożonych do weryfikacji Burmistrzowi brak było oddzielnego dokumentu oznaczonego jako „taryfa”, który zgodnie z wymaganiami § 19 r.t.w.r., powinien być dołączony do wniosku. Zawartość tego dokumentu została określona w § 4 r.t.w.r. Do wniosku dołączono uzasadnienie wniosku (zgodnie z § 19 r.t.w.r.).

Burmistrz Dębicy wyjaśnił, iż zakres informacji, o których mowa w § 4 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków znajduje się w uzasadnieniu, będącym załącznikiem do wniosku taryfowego. Taki układ wniosku przyjmowany i opiniowany był w latach poprzednich. Burmistrz wyjaśnił ponadto, że Rada Nadzorcza Spółki została poinformowana o obowiązujących wymogach celem przyjmowania do realizacji wniosku w kolejnym wniosku taryfowym, spełniającego kryteria określone w rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 408-417)

4.2. W taryfach na 2015 r., 2016 r. i 2017 r., przedłożonych Burmistrzowi przez Spółkę określono rodzaje prowadzonej działalności, rodzaj i strukturę taryfy, taryfowe grupy odbiorców usług, rodzaje i wysokość cen i stawek opłat, warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe, warunki stosowania cen i stawek opłat.

W uzasadnieniu wniosku o zatwierdzenie taryf na okres 1.04.2016-31.03.2017 zamieszczono w szczególności informacje dotyczące:

- 1) zakresu świadczonych usług i lokalnych uwarunkowań ich świadczenia;
- 2) standardów jakościowych usług, w tym informację dotyczącą wpływu określonej taryfy na ich poprawę;

3) spodziewanej poprawy jakości usług przy wprowadzeniu nowych metod alokacji kosztów;

4) zmian warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania taryf.

Do uzasadnienia wniosku o zatwierdzenie taryf dołączono:

1) ostatnie sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 wraz z opinią biegłego rewidenta księgowego,

2) wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2022 (zatwierdzony Uchwałą Nr XIV/144/2015 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 30.12.2015 r.),

3) tabele stanowiące załączniki do wzoru wniosku, będące szczegółową kalkulacją cen i stawek opłat.

Ponadto do wniosku załączono kopie uchwał Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki aprobujące opracowany wniosek.

Do wniosku o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2017-31.03.2018 dołączono uzasadnienie wniosku (zgodnie z § 19 r.t.w.r., tj. w uzasadnieniu wniosku o zatwierdzenie taryf zamieszczono w szczególności informacje dotyczące:

1) zakresu świadczonych usług i lokalnych uwarunkowań ich świadczenia;

2) standardów jakościowych usług, w tym informację dotyczącą wpływu określonej taryfy na ich poprawę;

3) spodziewanej poprawy jakości usług przy wprowadzeniu nowych metod alokacji kosztów;

4) zmian warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania taryf.

Do uzasadnienia wniosku o zatwierdzenie taryf dołączono:

1) ostatnie sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 wraz z opinią biegłego rewidenta księgowego;

2) wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2022 (zatwierdzony uchwałą Nr XIV/144/2015 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 30.12.2015 r.);

3) tabele stanowiące załączniki do wzoru wniosku, będące szczegółową kalkulacją cen i stawek opłat.

W Urzędzie brak było pisemnej informacji po weryfikacji wniosków taryfowych o fakcie, że Spółka w żadnym z badanych wniosków taryfowych nie załączyła (ani nie zamieściła stosownej informacji w treści wniosku, uzasadnienia do wniosku) informacji o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (wymaganej przez § 19 ust. 3 pkt 3 r.t.w.r.). Stosowna informacja winna znaleźć się w treści ww. dokumentów także w sytuacji, gdy Spółka nie dokonuje zakupów wody z obcych urządzeń ani nie wprowadza ścieków do urządzeń niebędących w jej posiadaniu.

Burmistrz wyjaśnił, że *nie zwrócono uwagi przy weryfikacji wniosków w Urzędzie na fakt, iż Spółka we wnioskach taryfowych nie załączyła informacji o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (wymaganej przez § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków), ponieważ Burmistrz i odpowiedzialni pracownicy Urzędu mieli wiedzę, że Spółka nie dokonywała zakupów wody z obcych urządzeń ani nie wprowadzała ścieków do urządzeń niebędących w jej posiadaniu.*

(dowód: akta kontroli str. 419-422)

4.3. W taryfie za 2015 r. skalkulowano stawkę opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych w wysokości 77,32 zł netto i 83,51 zł brutto, w taryfie za 2016 r. -

w wysokości 86,84 zł netto i 93,79 zł brutto, w taryfie za 2017 r. nie wprowadzono stawek opłat za przyłączenie do urządzeń wodociągowych.

Przyczyny stosowania opłat za przyłączenie urządzeń wodociągowych w latach 2015-2016 wyjaśnił Burmistrz podając, że *Wodociągi Dębickie w latach 2013-2016 stosowały w taryfach opłaty za przyłączenie do sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej. Opłata przyłączeniowa, w związku z przyłączeniem nieruchomości do sieci komunalnej wodociągowo-kanalizacyjnej, uregulowana została w § 5 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzeniu taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. 2006 nr 127 poz. 886). W jego świetle, w taryfie mogą zostać ustanowione opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa. Opłaty te powinny być jednak określone w taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, a ich wysokość skalkulowana na podstawie kosztów przeprowadzenia prób technicznych przyłącza wybudowanego przez odbiorcę usług. Stawka opłaty za przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, która pojawiła się po raz pierwszy w przepisach w 2006 r., była obligatoryjna. Na jej wysokość składają się koszty przeprowadzenia prób technicznych przyłącza, czyli np. koszty wynagrodzeń osób przeprowadzających te próby, koszty dojazdu, koszty wody zużytej do prób, koszty opracowania protokołów z prób, koszty tzw. „nawiertki”. Brak opłaty byłby uzasadniony (bezprzedmiotowy) w wyjątkowych okolicznościach, kiedy w roku obowiązywania taryf przedsiębiorstwo nie planuje przyłączenia nowych odbiorców, a jeśli taka okoliczność pojawiłaby się, wówczas należałoby wystąpić z wnioskiem o zmianę taryfy poprzez dodanie do niej nowej stawki. Brak stawki oznacza, że koszty składające się zwykle na stawkę opłaty za przyłączenie do sieci będą dalej pokrywane przez wszystkich odbiorców, co jest zaprzeczeniem intencji przepisu mającego prowadzić do obciążania tymi kosztami tylko podmiot przyłączany. Z kolei ewentualne pobieranie stawek opłat za przyłączenie do sieci na podstawie umowy cywilnoprawnej, a nie zatwierdzonych stawek opłat, byłoby ominięciem przepisów wymagających uprzedniego uchwalenia cen i stawek opłat, którymi będą obciążani odbiorcy usług. Ze względu na ukazujących się interpretacje i wyroki Sądów Administracyjnych, kwestionujących zapisy Rozporządzenia, w przedłożonym przez Wodociągi Dębickie wniosku taryfowym na okres od 01.04.2017 do 31.03.2018 roku zaprzestano uwzględniać w taryfie opłaty za przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej.*

(dowód: akta kontroli str. 423-435)

4.4. W Urzędzie zgromadzono dokumenty świadczące, że Spółka do niezbędnych przychodów nie przyjmowała marży zysku. We wszystkich analizowanych latach Spółka notowała stratę na sprzedaży, która została uwidoczniona w rachunkach zysków i strat za poszczególne lata obrotowe.

Spółka, konstruując taryfy za wodę uwzględniała koszty należności nieregularnych, ustalonych na podstawie odpisów aktualizujących te należności. Koszty te były ujęte na kontach księgowych: 270 – *Odpisy aktualizujące rozrachunki na należności główne* i 280 – *Odpisy aktualizujące rozrachunki na pozostałe należności*.

W taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę zaplanowano należności nieregularne, na podstawie zapisów na kontach w roku poprzednim w wysokości: na 2015 r. - 10 000,00 zł, na 2016 r. - 7 000,00 zł, na 2017 r. - 9 000,00 zł. Marża zysku ustalona została na poziomie 0%, a opłaty za korzystanie ze środowiska kolejno za lata 2015-2017: 130 000,00 zł; 130 000,00 zł; 167 500,00 zł. Spółka nie dokonała dodatkowych opłat za pobór wód, ponieważ posiada wszystkie pozwolenia wodnoprawne. Spółka nie naliczała amortyzacji od sieci wodociągowej będącej

własnością Gminy Miasto Dębica (umowa użyczenia), równocześnie nie ujmowała tego kosztu w taryfach. Koszty ujęte we wniosku cenowym przedstawiono w załącznikach do wniosków taryfowych jako Tabela D.

(dowód: akta kontroli str. 436)

4.5. W badanym okresie Miasto Dębica nie wydatkowało środków na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i Spółka nie występowała do obsługiwanej gminy Miasto Dębica o środki na taki cel. Spółka nie otrzymywała dofinansowania na cele rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych, nie była również uchwalana ani przekazywana dopłata do cen wody, o której mowa w art. 24 ust. 6 uzzw. Zgodnie z §8 ust. 1 r.t.w.r., Spółka prawidłowo przyjęła do kalkulacji cen wskaźniki, tj. średnioroczny wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu. Wysokość niezbędnych przychodów zaopatrzenia w wodę uwzględniona w taryfach ustalono jako sumę składników: koszty eksploatacji i utrzymania (amortyzacja, wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników, materiały, energia, opłaty za korzystanie ze środowiska, podatki i opłaty, remonty, pozostałe koszty); raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji; odsetki od pożyczki; należności nieregularne.

Niezbędne przychody	2015 r. Wartość /zł/	2016 r. Wartość /zł/	2017 r. Wartość /zł/
1.koszty eksploatacji i utrzymania, w tym:	7 581 167	7 871 227	8 145 991
a) amortyzacja	1 139 466	1 440 800	1 464 425
2. raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji	16 900	55 400	55 400
3. odsetki od pożyczki	53 900	44 000	33 710
4. należności nieregularne	10 000	7 000	9 000
Wartość niezbędnych przychodów	7 661 967	7 977 627	8 244 101

W wartości niezbędnych przychodów Spółka nie uwzględniała przychodów uzyskanych od gminy, ponieważ takich nie otrzymywała.

(dowód: akta kontroli str. 437-442)

4.6. Cenę 1 m³ wody wodociagowej w taryfach na 2015 r., 2016 r., i 2017 r. obliczono w Spółce przez podzielenie odpowiadających im planowanych rocznych niezbędnych przychodów przez planowaną roczną ilość świadczonych usług. Planowaną roczną ilość świadczonych usług obliczono jako sumę ilości świadczonych usług w roku obrachunkowym poprzedzającym rok planowanego wprowadzenia taryfy oraz zmiany ilości świadczonych usług, spowodowane oddaniem budowanych nowych sieci do eksploatacji, w tym wynikające z planowanej realizacji wieloletniego planu rozwoju i modernizacji.

Cena za 1m³ wody dla wszystkich grup taryfowych była taka sama w kolejnych latach taryfowych, tj.: 1.04.2015 – 31.03.2016 wartość netto 3,53 zł (brutto 3,81 zł); 1.04.2016 – 31.03.2017 wartość netto 3,62 zł (brutto 3,91 zł); 1.04.2017 – 31.03.2018 wartość netto 3,62 zł (brutto 3,91 zł). Spółka posiadała jedno ujęcie wody i dostarczana woda wszystkim odbiorcom spełniała takie same kryteria jakości. W analizowanym okresie wyniki badań jakości wody dostarczanej przez Spółkę wskazywały, że przez cały czas dostarczała wodę spełniającą wymagania rjws. Przepisy uzzw oraz r.t.w.r. nie przewidywały możliwości uwzględnienia w taryfie obniżek cen wody.

(dowód: akta kontroli str. 436)

4.7. Zasady rozdysponowania zysku Spółki określono na podstawie art. 231 § 2 pkt. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks Spółek Handlowych*⁹ oraz § 29 ust.1 lit. b i § 35 ust.3 i 4 Aktu Założycielskiego Spółki (Akt Notarialny z dnia 18 czerwca 1997 r., Rep. A. Nr 4156/97). Zgromadzenie Wspólników po zapoznaniu się i rozpatrzeniu wniosku Rady Nadzorczej o sposobie podziału zysku za rok obrotowy postanowiło: za rok 2014 - kwotę 52.752,34 zł przeznaczyć na zwiększenie kapitału zapasowego Spółki, za rok 2015 – kwotę 51.539,79 zł na zwiększenie kapitału zapasowego Spółki i 20.000,00 zł na powiększenie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFSS), za rok 2016 – kwotę 51.645,39 zł na zwiększenie kapitału zapasowego Spółki i 25.000,00 zł na powiększenie ZFSS.

(dowód: akta kontroli str. 437-440)

4.8. W okresie objętym kontrolą nie tworzono w Urzędzie komórki organizacyjnej do spraw analizowania taryf i wieloletniego planu, będących załącznikami do wniosków o zatwierdzenie taryf.

Burmistrz wyjaśnił, że zarówno wnioski o zatwierdzenie taryf jak i plany wieloletnie weryfikowane są przez Radę Nadzorczą Spółki Wodociągi Dębickie, powołaną przez Burmistrza. Opiniowanie i weryfikacja wniosków zapisana jest w Regulaminie Rady Nadzorczej. Skład Rady Nadzorczej i kompetencje jej członków umożliwiają i gwarantują prawidłową weryfikację taryf. Obecnie w skład Rady Nadzorczej wchodzi m.in. pracownicy Urzędu Miasta - Doradca Burmistrza p. Piotr Nosalski oraz Zastępca Naczelnika Wydziału Organizacyjno-Kadrowego p. Kinga Lada. We wcześniejszych latach, tj. do 31.01.2015 r. Przewodniczącym Rady Nadzorczej był prof. nadzw. dr hab. Artur Hołda z Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Rada Nadzorca nie zgłaszała jakichkolwiek uwag w toku weryfikacji wniosków taryfowych.

(dowód: akta kontroli str. 419)

4.9. Burmistrz posiadał informacje, że Spółka wprowadziła w życie taryfy rozpoczynające się w latach 2015 r., 2016 r. i 2017 r. W roku 2015 na podstawie uchwały Rady Gminy Miasta Dębica nr IV/17/2015 z 30.01.2015 r. w sprawie przedłużenia czasu obowiązywania dotychczasowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków¹⁰ (taryfa obowiązywała od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r.). Na wniosek Spółki do Rady Gminy, w drodze uchwały został przedłużony czas obowiązywania do 31 marca 2016 r.¹¹ W roku 2016 Rada Gminy nie podjęła uchwały w sprawie taryfy i ta weszła w życie bez uchwały Rady Gminy (art. 24 ust 8 i 9 uzzw). Taryfa na 2016 r. obowiązywała od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r. W roku 2107 Rada Gminy podjęła uchwałę nr XXIX/299/2017 z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie zatwierdzenia taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Przyjęto, że taryfa na 2017 r. obowiązuje od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r.

Burmistrz Dębicy wyjaśnił, że w 2015 r. podjęto uchwałę o przedłużeniu taryf zgodnie z art. 24 ust. 9a ustawy z dnia 7.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. „Na uzasadniony wniosek przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego rada gminy, w drodze uchwały, przedłużyła czas obowiązywania dotychczasowych taryf, lecz nie dłużej niż o 1 rok”. Taryfy weszły w życie po ogłoszeniu, zgodnie z ustawą od 01.04.2015 r. W 2014 r. i 2016 r. taryfa została wprowadzona zgodnie z art. 24 ust. 8 i ust. 9 ustawy, tj. „Jeżeli rada gminy nie podejmie uchwały w terminie, o którym mowa w ust. 5, taryfy

⁹ J.t. Dz.U. z 2013 poz. 1030.

¹⁰ Zarząd Spółki na podstawie analizy kosztów uważał za bezzasadne zmianę taryfy na 2015 r. i wystąpił z wnioskiem do rady Gminy Miasta Dębica o przedłużenie czasu obowiązywania o kolejny rok.

¹¹ Art. 24 ust. 9a uzzw.

zweryfikowane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wchodzi w życie po upływie 70 dni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ogłasza w miejscowej prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty taryfy, o których mowa w ust. 5 b lub 8, w terminie co najmniej 7 dni przed dniem wejścia ich w życie". Taryfy weszły w życie po ogłoszeniu, zgodnie z ustawą od 01.04.2016 r.

Burmistrz Dębicy w złożonym wyjaśnieniu podał powody, dla których Rada Gminy miejskiej odmówiła zatwierdzenia taryf na rok 2016 (od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r.), motywując, że na podstawie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zgodnie z art. 24 ust. 5 „Rada gminy podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu taryf, w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust.2, albo o odmowie zatwierdzenia taryf, jeżeli zostały one sporządzone niezgodnie z przepisami”. Rada Gminy nie podjęła uchwały o zatwierdzeniu taryf, ale także nie podjęła uchwały o odmowie ich zatwierdzenia. W dniu 1 marca 2016 r. na XVI sesji Rady Miejskiej w Dębicy w programie porządku obrad w punkcie 2 było zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Na wniosek Przewodniczącego Rady został on po przegłosowaniu przez Radnych zdjęty z porządku obrad. W związku z nie podjęciem uchwały przez Radę Gminy, taryfy zweryfikowane przez burmistrza weszły w życie po upływie 70 dni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf (art. 24 ust. 8 i 9) ustawy.

dowód: akta kontroli str. 427-429, 440-443

4.10. W okresie objętym kontrolą nie było przypadku obowiązywania taryf dłużej niż jeden rok.

dowód: akta kontroli str. 440-443

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na nie egzekwowaniu przez Burmistrza, w przyjmowanych wnioskach o ustalenie wysokości taryf za dostarczaną wodę, dokumentów i informacji zgodnych z treścią rozporządzenia w sprawie taryf, tj.: oddzielnego dokumentu oznaczonego jako „taryfa”, który zgodnie z wymaganiami § 19 r.t.w.r., powinien być dołączony do wniosku oraz informacji o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze, mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o:

1. Egzekwowanie od Spółki przedkładania wszystkich dokumentów wymaganych przepisami prawa, w tym w zakresie obowiązków informacyjnych dotyczących jakości wody.
2. Zamieszczanie komunikatów o jakości wody na stronie internetowej Urzędu.

¹² Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia września 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Paweł Rakowski
st. inspektor k.p.

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....

Kontroler
Władysław Tabasz
Doradca prawny

.....